

WERKBLAD WANDA VERDUIN

Bron 1. foto Wanda

Wanda Verduin is geboren op 20 augustus 1925.

Deze foto is van voorjaar 1940. Hoe oud is zij op deze foto?

.....

Op 17 januari 1943 komt zij samen met vader, moeder en broer Ernst in Kamp Vught.

Hoe oud is zij dan?

.....

Bron 2. dagboek Wanda

NJN is: Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (zie ook bron 3).

Wat bedoelt Wanda met: "Als het zo doorgaat"?

.....
.....
.....

Welk gevoel spreekt het meest uit deze eerste pagina van haar dagboek, vind jij?

.....
.....
.....

Wat betekent volgens jou Kees voor Wanda?

.....
.....
.....

Bron 3. briefkaart NJN

Wanda en haar broer Ernst zijn lid van de NJN: de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie.

Daarmee gaan ze vaak kamperen. Wanda heeft veel vrienden bij de NJN en is dol op de natuur en de gezelligheid.

HAVO/VWO VERSIE

Eind 1941 krijgen Wanda en Ernst dit kaartje thuisgestuurd. De bond schrijft dat een deel van de leden “genoodzaakt is te bedanken”. Dat zijn mooie woorden voor: ze mogen geen lid meer zijn. Dit geldt ook voor Ernst en Wanda. Waarom?

.....
.....

Denk je dat Wanda blij is met de kalender?

.....
.....
.....

Bron 4. citaat

Welke indruk krijg je van Wanda? Geef twee karakterbeschrijvingen. Kijk ook nog eens naar bron 2.

.....
.....
.....

Waarom moeten Ernst en Wanda van hun eigen school af? Pak de tijdlijn erbij (vraag de docent) om je antwoord te onderbouwen.

.....
.....
.....

Hoe vinden ze dat, denk je?

.....
.....
.....

Welke maatregelen volgen hierna? Noem drie dingen die Wanda niet meer mag.

.....
.....
.....

Bron 5. foto razzia

Het gezin van Wanda wil onderduiken. Voor iedereen is een onderduikplek geregeld, en zelfs nog een reserve-adres. Maar vlak voor ze gaan onderduiken worden ze opgepakt bij een razzia.

Stel: ze zijn op tijd met onderduiken. Is dit een garantie op veiligheid en overleven?

.....
.....
.....

Een razzia betekent: een omgeving afzetten en alle mensen oppakken. Deze foto van een razzia heeft iemand met een camera verstopt in een tas stiekem genomen. Waarom in het geheim, denk je?

.....
.....
.....

Vanaf 1942 worden joden uit huis gehaald en naar concentratiekampen in Nederland gebracht. Vaak is dit kamp Westerbork in Drenthe, soms is het kamp Vught in Noord-Brabant. Hier vandaan worden de joodse gevangenen naar concentratie- of vernietigingskampen in Duitsland of Polen gedeporteerd. Waarom worden ze eerst in een concentratiekamp in Nederland opgesloten?

.....
.....
.....
.....
.....

Bron 6. foto kamp Vught

Vader, moeder, Wanda en Ernst worden meegenomen naar kamp Vught. In kamp Vught is moeder een van de leidsters. Daardoor kunnen de gezinsleden elkaar vaak zien. Wanda en Ernst steunen elkaar in het harde kampleven.

Is dit een gemiddelde situatie voor een joods gezin in kamp Vught?

.....
.....
.....

Bron 7. plattegrond

Wanda hoeft niet mee met het Kindertransport omdat ze ouder dan 16 is. Ernst ontloopt het transport ook. Drie maanden later moeten ze toch nog weg, via Westerbork naar Auschwitz.

Ernst herinnert zich: *“De nacht voor vertrek hebben we met mijn moeder op de appèlplaats zitten praten. Het was een prachtige heldere nacht en moeder vertelde ons alles wat we nog van het leven moesten weten. Heel diep ging het: over politiek, seks, idealen, levensinstelling.”*

Zoek op de plattegrond de appèlplaats op. Waarover zou jij willen praten op zo'n moment?

.....
.....
.....
.....

.....
.....

Bron 8. foto transport

In september 1943 moeten Wanda en Ernst naar Westerbork, en hier vandaan naar Auschwitz. De foto is genomen in kamp Westerbork, vlak voor vertrek van een transport naar Auschwitz. Elke dinsdag vertrekt een trein vol kampgevangenen richting oosten. Beschrijf wat je ziet op deze foto.

.....
.....
.....

Bron 9. foto Auschwitz

Wanda en Ernst komen na een afschuwelijke treinreis van drie dagen aan in Auschwitz. Ernst neemt afscheid van zijn zus. Wanda overlijdt vijf maanden later aan tyfus in het kamp. Ernst vertelt later dat hij bij het moment van afscheid nemen al dacht dat dit voorgoed zou zijn. Waarom zou Ernst dit voor gevoel hebben gehad?

.....
.....
.....

De moeder van Wanda en Ernst overleeft het wel, hun vader niet.

Bron 10. foto neven en nichten

Op deze familiefoto staan de neven en nichten Verduin. Staand, bovenste rij: Wanda, Bernard, Frits, Elisabeth, Caroline, Jacques.

Zittend, onderste rij: Ernst, Ina, Emile, Wouter, Herman

3 van de 10 hebben overleefd: Ernst, Ina en Emile (zus en broer). De moeders van beide gezinnen ook. Veel joodse families zijn heel klein na de oorlog. Hoe zou dat voelen voor een overlevende?

.....
.....
.....
.....
.....
.....